

K I N A B L A D E T

NUMMER 2 · 2018

丹中杂志

KINABLADET

Kinabladet udgives af
Dansk-Kinesisk Forening.

Medlemmer får tilsendt gratis

REDAKTION

Cathrine Strange
catstrange@outlook.com

Charlotte Kehlet
charkehl@gmail.com

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999.
Dens formål er at være samlingssted
for alle med interesse for Kina samt at
formidle oplysning om Kina.
Vedtægter, indmeldelse og abon-
nementstegning ved henvendelse til
sekretæren.

FORMAND

Pia Sindbjerg
pia.sindbjerg@gmail.com

SEKRETARIAT

Dansk-Kinesisk Forening
c/o Helle Willum Jensen
Voldmestergade 38,
2100 København Ø
E-mail: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Merkur Bank 8401 1278623

MØDEGRUPPEN

Kjeld A. Larsen
kjeld.allan.larsen@gmail.com
Helle Willum Jensen
hellewj@gmail.com

MEDLEMSKONTINGENT

Enkeltmedlemmer 250 kr.
Parmedlemmer 310 kr.
Pensionister og studerende 150 kr.
Pensionistpar 210 kr.
Kollektivt medlemskab 380 kr.

ISSN 1600-1273
CVR nr 26148391

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Kinabladets egen hjemmeside:
www.kinabladet.dk

Layout: DGGD
Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

INDHOLD

DANMARK HAR FÅET SIN FØRSTE TRANSLATØR I kinesisk	3
TITANERNES SAMMENSTØD Om Kinas handelskonflikter med de andre medlemmer af WTO	4
CHINA TO ME Historiens stemme når den er bedst - anmeldelse	8
SUDOKU på kinesisk	7
VANDRETURE I OG OMKRING BEIJING På med støvlerne	10
KINAS DRØM OM RUMMET Knytter nationen sammen	11
MAOCHENGJI Lao Shes katteby	14
EN ANDEN GREN Anmeldelse af Jesper Wung Sung's bestseller	17
CHU CHUEH En historie af Kjeld Abell	17
DET SKER Foredrag mm.	24

DANMARK HAR FÅET SIN FØRSTE TRANSLATØR I KINESISK

STATSAUT. TRANSLATØR FLEMMING KOUE

KOORDINATOR VED

TRANSLATØREKSAMEN I

DE FJERNERE SPROG PÅ CBS

I midten Ping Li flankeret af sine to
censorer/eksaminatorer: Weidong He-
Gjerløff og Charlotte Kehlet

DER SKULLE GÅ HELE 373 ÅR, INDEN VI I DANMARK KUNNE DIMITTERE

DEN FØRSTE TRANSLATØR I KINESISK.

I året 1635 udfærdiger den danske Kong Christian IV et åbent brev, hvori han bestemte, at de toldsedler, som afleveredes på toldboden i Helsingør skulle være affattet på dansk, og at der som følge heraf skulle udnævnes så mange kvalificerede, beedigede personer som fornødent til at oversætte sådanne toldsedler fra forskellige sprog. Dette dokument synes således med rette at kunne betragtes som grundlæggende for translatorvæsenet i Danmark, selv om det må forstås sådan, at oversættelserne var begrænsede til at omfatte de skibspapirer, som især var af interesse for indtægter fra Øresundstolden, og at virksomheden udelukkende foregik i Helsingør.

Siden da har der været udnævnt eller uddannet utallige translatorer i et utal af forskellige sprog, men forunderligt nok har vi først i 2018 i Danmark kunnet dimittere den første translator nogensinde i sprogparrret dansk-kinesisk. Utroligt, men sandt! Det kinesiske sprog henhører i dag under bekendtgørelsen om translatorer på Handelshøjskolerne i København og Århus

af 8. juni 1983: Translatorerksamens-bekendtgørelsen – i daglig tale forstået som translatorerksamen i de fjernere sprog. I praksis har eksamenene i de fjernere sprog dog hidtil udelukkende været afholdt på Handelshøjskolen i København (CBS). I henhold til bekendtgørelsen forudsættes studiet til translatorerksamen gennemført som selvstudium, hvilket selvsagt stiller barske krav til de studerende. Translatorerksamen er en fagsproglig eksamen på allerhøjeste niveau, som også inkluderer en krævende tolkeprøve. En person, der har bestået translatorerksamen, har altså dokumenteret at besidde en ganske omfattende fagsprogs- og tolkekompetence inden for alment, merkantilt/økonomisk, juridisk og teknisk sprog samt også dokumenteret at beherske en krævende dialogtolkning inden for retstolkning.

Fredag den 18. maj 2018 satte eksaminand Ping Li sig ved eksamensbordet på CBS for at underkaste sig den mundtlige del af translatorerksamen i kinesisk. Ping Li havde været i gang siden 2009 og i den forløbne tid

havde hun med succes aflagt adskillige fagsproglige skriftlige prøver både til og fra kinesisk, ligesom hun også havde udarbejdet en aktuel og omfattende specialeopgave med titlen 'Hvilke kulturelle forskelle, danske forretningsfolk helst skal have kendskab til, når de kommer til Kina?'. I løbet af de 2 timer, den mundtlige eksamination varede, viste Ping Li, hvad hun kunne. Hun ydede en flot indsats og bestod fortjent alle prøverne med fint resultat. De to grundige og særdeles kyndige eksterne censorer og eksaminatorer, sinolog Charlotte Kehlet og mandarintolk Weidong He-Gjerløff (Conference & Approved Court Interpreter), fik gode svar på deres spørgsmål og var ikke i tvivl om, hvad resultatet af den omfattende eksamination skulle være: Et flot bestået!

Som fagsproglig koordinator ved translatorerksamen i de fjernere sprog på CBS igennem mange år var det en ganske særlig glæde at kunne bidrage lidt til Danmarkshistorien og sige tillykke til Ping Li, den første translator i Danmark nogensinde i det kinesiske sprog.

TITANERNES SAMMENSTØD

KINAS NUVÆRENDE HANDELSKONFLIKTER MED ANDRE ØKONOMISKE STORMAGTER I WTO

YU WUSHENG

DEPARTMENT OF FOOD AND RESOURCE ECONOMICS

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

EN AF DE MEST BETYDNINGSFULDE BEGIVENHEDER UNDER KINAS

”REFORM- OG ÅBEN DØR-POLITIK” – NU I SIT 40’ENDE ÅR – ER LANDETS INDTRÆDEN I

VERDENSHANDELSORGANISATIONEN (WTO) I 2001.

For resten af verden var det at bringe Kina ind i verdenshandelsystemet en måde at sikre, at Kina fulgte reglerne nedfældet af de eksisterende medlemmer af WTO, i særlig grad af de ledende økonomier som USA, EU og Japan. I takt med den kinesiske økonomis vækst har

andre økonomiske stormagter inden for WTO dog igangsat adskillige sager mod Kina på baggrund af anklager om manglende efterlevelse WTO’s regler. Handelskonflikter initieret af USA er tilsyneladende blevet intensiveret under Trump-administrationen.

WTO-medlemskabet giver Kina fordele, men forpligter også Vejen til at opnå medlemskab af WTO har været alt andet end nem for Kina. Landet indledte ansøgningsproceduren i 1986 og opnåede først 15 år senere medlemskab! Den forlængede ansøgningsproces skyldtes delvis kompleksi-

teten af forskellige aftaler i WTO og delvis Kinas behov for en tilpasning af sin økonomiske politik til WTO’s regler. Mht. sidstnævnte har Kina været nødt til at forpligte sig til at overholde gældende regler og gennemføre ambitiøse økonomiske reformer. Inden for landbrugsområdet har Kina fx accepteret en kraftig reduktion af handelsbarrierer ved at sænke importtold og ved at lovgive for tærskelværdier, så støtten til landbrugsproducenter begrænses. Da Kina opnåede medlemskab i WTO, blev landet nødt til at overholde reglerne i WTO samt respektere de specifikke forpligtelser forbundet med medlemskabet. Enhver handling, der opfattes som brud på eller manglende efterlevelse af WTO’s regler, kan medføre, at et andet medlemsland indbringer sagen for WTO’s såkaldte Dispute Settlement Body.

Handelskonflikter mellem Kina og andre økonomiske stormagter

En del sager på baggrund af handelskonflikter er da også blevet rejst af andre medlemslande i WTO mod Kina. Til sammenligning har Kina selv kun indbragt et mindre antal sager mod andre medlemslande. Ifølge WTO har Kina været sagsøgt i 39 sager på baggrund af handelskonflikter og været sagsøger i 15. Blandt sager rejst mod Kina har 21 været indbragt af USA, otte af EU, tre af Canada og to af Japan. Tilsammen har disse fire økonomiske stormagter rejst 33 ud af de 39 sager, der i alt er rejst mod Kina (85 %). De 15 sager rejst af Kina er mod USA (10) og EU (5). De seneste sager rejst af Kina omhandler prissammenligningsmetoder i antidumping-undersøgelser, hvor både USA og EU er under anklage. Det er tydeligt, at Kina primært er involveret i handelskonflikter med andre økonomiske stormagter, fx USA og EU.

En voksende krop fanget i børnetøj: konflikten om landbrugsstøtte mellem USA og Kina

Den 13. september 2016 anmodede USA officielt om et samråd med Kina vedrørende sidstnævntes landbrugsstøtte. USA anmodede om samrådet med henvisning til, at Kina havde forsynet sine producenter med betydeligt mere støtte end tilladt af WTO, bl.a. lå støtten til hvede, ris og majs 100 milliarder

dollars over det tilladte, og det alene i 2015. Anklagen fra USA er naturligvis baseret på de tab, USA har lidt under Kinas øgede landbrugsstøtte til egne eksportafgrøder. Som følge heraf er USA’s eksport af majs og hvede faldet drastisk i perioden 2014-2015 sammenlignet med 2013.

Ved indtrædelse i WTO i 2001 indvilligede Kina i at afvikle al støtte til landbruget overstigende grænsen på 8,5 procent af den samlede værdi af landbrugsproduktion. På det tidspunkt var Kina stadig en nettoeksportør af landbrugsprodukter og beskattede sine landbrugsproducenter snarere end at give dem økonomisk støtte. I takt med at økonomien voksede og indtægterne i landbrug faldt i forhold til indtægterne i industri- og servicesektoren, er det dog blevet sværere for Kina at få landbrugsproduktionen til at matche det stigende behov. For at realisere det nationale mål om at være selvforsynende med fødevarer gik Kina fra at beskatte til at støtte landbruget i perioden 2004-2007. I modsætning til eksisterende WTO-medlemslande som USA, EU og Japan, hvor landbruget nyder godt af gavmild landbrugsstøtte baseret på historiske særregler i deres respektive WTO-aftaler, har kinesiske landmænd ingen legitim adgang til sådanne støtteydelse. Som et resultat af denne ulighed endte Kina i en konflikt med USA, idet Kina fortsatte sin støtte til landbruget. Kina kunne naturligvis have undgået disse problemer ved i forbindelse med sin indtræden i WTO ikke at begå bekestelige fejl, men indgå sær aftaler som USA, EU og Japan.

Konflikter kan være et nødvendigt onde, men for mange konflikter mellem sværvægtene er foruroligende Bortset fra det åbenlyse rationale i at rejse sager for at få Kina til at overholde WTO’s regler, er den generelle tendens til et øget antal handelskonflikter mellem verdens økonomiske stormagter – i særlig grad mellem de gamle og nye stormagter – bekymrende. En af årsagerne til disse konflikter ligger iboende i den måde, hvorpå nye lande optages i WTO, nemlig at nye lande (i dette tilfælde Kina) skal acceptere regler udformet af de eksisterende medlemslande. Sådanne regler kan medføre ulige behandling af nye og gamle medlemslande, idet nye medlemslande kan

blive underlagt en strengere praksis. I sagen om landbrugsstøtte har Kina nået grænsen for tildeling af støtte til egen landbrugssektor ved brug af traditionelle politiske redskaber. Dette til trods for at andre økonomiske stormagter fortsat kan yde deres landbrug støtte grundet historiske aftaler.

Kina har i et forsøg på at håndtere sine problemer i forhold til WTO’s regler omformuleret sin politik for støtte til landbruget, hvilket utvivlsomt bydes velkomment af de fire andre økonomiske stormagter, herunder USA. Det er dog usandsynligt, at dette vil løse problemet en gang for alle. Idet Kina fortsat har et ønske om høj fødevarsikkerhed og en høj grad af selvforsyning med korn, vil det muligvis være svært for Kina fortsat at holde sin landbrugsstøtte under den i WTO gældende grænse. Man kan sætte spørgsmålstegn ved, hvorvidt de eksisterende regler i WTO kan tilfredsstille verdens største handelsnation og verdens andenstørste økonomis interesser, så det er værd for Kina at være medlem af WTO. Det kan ikke benægtes, at relevansen af WTO for de enkelte lande i øjeblikket er dalende, idet stadig flere lande med henblik på at varetage egne smalt definerede økonomiske interesser engagerer sig i skadelige merkantilistiske handelspolitikker og initiering af sagsanlæg på handelsområdet. Skulle dette scenarie udvikle sig yderligere, vil det skade de allerede skrøbelige økonomiske systemer, og det kan potentielt få den nye økonomiske stormagt Kina til at søge alternative veje til at fremme sin globale økonomiske agenda. Kina søger fx allerede nye handelsmuligheder under One-Belt og One-Road Projektet, under hvilket Kina selv fastsætter reglerne. Et fragmenteret verdenshandelsystem er bestemt ikke godt for nogen.

Artiklen er oversat fra engelsk og bearbejdet af Kinabladelets redaktion på baggrund af artiklen Clashes of Titans: China’s current trade disputes in the WTO against other major economies, January 21, 2018

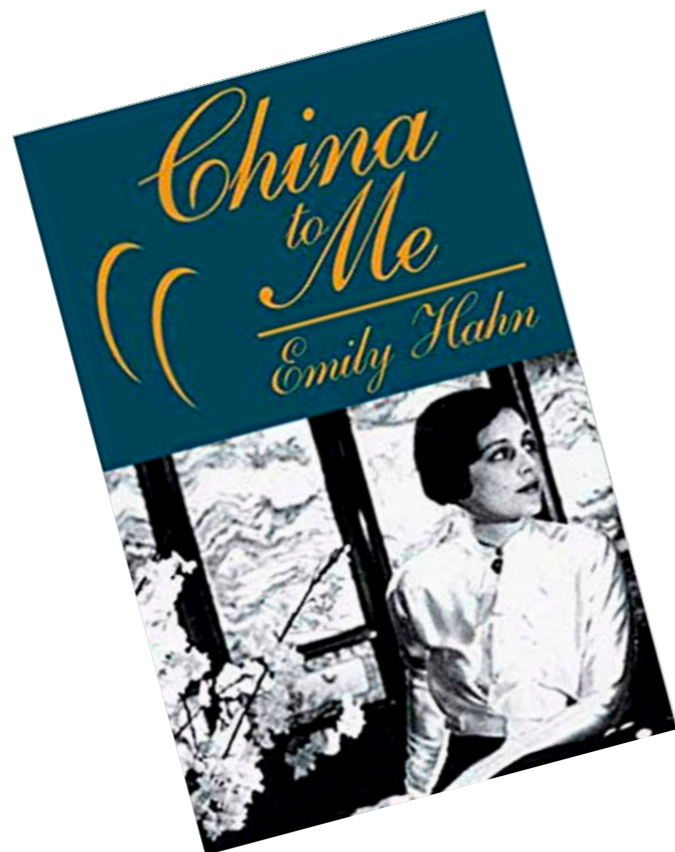
Yu Wusong er ansat ved Department of Food and Resource Economics, University of Copenhagen

EMILY HAHN: CHINA TO ME

HISTORIENS STEMME

NÅR DEN ER BEDST

AF ARABELLA NEUHAUS

AT FÅ INDBLIK I EN HISTORISK PERIODE GENNEM EN ØJENVIDNESKILDRING ER EFTER MIN MENING NOGET AF DET MEST SPÆNDENDE, ISÆR HVIS BOGEN ER VELSKREVET. OG DET ER EMILY HAHNS BOG "CHINA TO ME".

Udgivet første gang 1944, efter Emily Hahn var sluppet ud af det japanske besatte Hong Kong og tilbage til USA. Det er jo nogle år siden, men det gør ikke beretningen om Kina i fra 1935 til 1943 mindre spændende, bl.a. fordi forfatteren i slutningen af bogen et par gange antyder, at der var ting, hun af hensyn til personer interneret i japanske fangelejre i Hong Kong, ikke kunne gå i detaljer med.

Tager man tidspunktet 1943 i betragtning, kan man mærke historiens gys, når man sidst i bogen, læser om en japansk officer, der, kort tid inden hendes hjemrejse, siger til hende: "Sig til Roosevelt, at han vil være nødt til at slå halvdelen af alle japanere i hele verden ihjel, før vi opgiver."

Emily Hahn (1905 – 1997) er i sig selv en spændende person, journalist og forfatter til et utal af bøger – 54 for at være præcis – og en kvinde, der tillod sig meget i en tid, hvor det ikke var helt almindeligt, især ikke for kvinder. Hun rejste som journalist og forfatter rundt i verden. En af disse rejser førte hende i 1935 til Shanghai, hvor hun slog sig ned i nogle år.

I Shanghai kastede hun sig ud i det vilde liv, som byen var kendt for den-

gang. Hun beskriver levende og til tider morsomt Shanghai før anden verdenskrig og de forskellige internationale og kinesiske aktører, det koloniale syn på kineserne og de mange udskejelser. Hun er glad for dyr og anskaffer sig en (senere flere) Gibbon abe, som hun kalder Mr. Mills, og som følger hende rundt til middage og cocktailparties, iført ble og fine silkejakker. Hun omgås både vesterlændinge og kinesere. En af hendes meget nære venner var digteren og forfatteren Zou Xinmay (Shao Xunmei). Hun var tæt knyttet til hans familie og kan nærmest betegnes som hans konkubine, ifølge hende selv fuldt ud accepteret af Sinmays lovformelige hustru. Hendes forlægger i Amerika foreslog hende at skrive en bog om Soong-søstrene Soong-Mei-Ling, Chiang Kai-Sheks hustru, Soong Ai-Ling, gift med nationalistregeringens finansminister H.H. Kung, og Soong-Mei-Ling, Sun Yat-sens enke. Hun greb ideen, og gennem Sinmays tante fik hun adgang til søstrene. Hendes research bragte hende til Chungking (Chongqing), hvor Nationalistregeringen med Chiang Kai-Shek i spidsen opholdt sig under den japanske besættelse af landet (1937-45). Hun skildrer levende livet i denne by som temmelig primitiv og mudret, med konstante luftangreb fra japanerne om sommeren, når tågen,

der indhyller Chongqing i de kolde måneder, var lettet.

Fra Chongqing rejste Emily Hahn videre til Hong Kong med den intention senere at vende tilbage til Shanghai, men det skete aldrig. Mens hun på det personlige plan fik et tæt forhold til og et barn med den britiske historiker og officer C.R. Boxer, blev Hong Kong efter Pearl Harbour besat af japanerne, og man får her et indblik i, hvordan det var at leve under deres regime. Emily Hahns held var, at hun, selvom hun ikke var gift med Boxer, havde et barn med ham. Før krigen havde Boxer været under uddannelse i Japan og havde derfor fungeret som japansk tolk. Derfor havde han mange venner blandt de japanske officerer i Hong Kong, hvilket hjalp hende gennem perioden. Samtidig hævdede hun at være kinesisk gift med Sinmay fra Shanghai og dermed kinesisk statsborger, så hun i modsætning til Boxer og andre briter og amerikanere undgik internering. Emily Hahn sagde nej til det første tilbud om hjemrejse, fordi hun ville blive i byen og bringe mad til sin internerede kæreste, men i 1943 fik hun besked fra Boxer om, at han mente, hun skulle lade sig repatriere, hvilket hun gjorde i 1943.

Inden hjemrejsen til Amerika fik hun af en højtstående japansk officer lov til sammen med den da halvandet år gamle Carola at mødes med Boxer og sige farvel under opsyn af en japansk officer, der insisterede på, at de kysede hinanden farvel, mens han vendte ryggen til. Da Boxer forlader rummet siger datteren: nu går onkel. Nej, siger barnepigen, det er ikke din onkel, det er din far. Nå, siger den lille, nu går far, og hun begynder at klynke.

Bogen er levende, spændende og underholdende, og undervejs får man nogle rigtig interessante informationer. Bl.a. krymper Emily Hahn sig ved, at Amerika ikke vil gå ind i krigen. Hun beskriver også, hvordan hun har svært ved at tro på det, hun hører om isolationistbevægelsen i Amerika, som samler mange, og som kaldes America First (intet nyt under solen!).

"China to me" kan lånes via bibliotek.dk.

SUDOKU

数独

(UDTALES "SHÙDÚ" PÅ KINESISK)

KAN DU LØSE OPGAVEN?

BRUG DE KINESISKE TAL FRA 1 TIL 9.

一 二 三 四 五 六 七 八 九 十

Nr. 1705

一							六	八
	八	六	四	七	三	一		二
			八	一			七	五
	四		三	八	五	九	一	六
六	一		七			五		三
	五		九				四	
	六					八		九
	九			五		六		四
四	二	五	六			七		

1705

Nr. 1706

五		一					二	
	三		五		六			八
	二	六	一		三			
					二			九
	九		四	一		二	六	
二								
七		三	六	五	一			二
一		二	三				五	
	五	九	二	八	七			

1706

VANDRETURE I OG OMKRING BEIJING

AF KIRSTEN BECKER HANSEN

BEIJING OG OMEGN BYDER PÅ STORSLÅEDE NATUROPLEVELSER. NOGLE AF DEM ER ALLEREDE UDNÆVNT TIL STORE TURISTATTRAKTIONER SOM PARKEN OMKRING DET NYE SOMMERPALADS, YÍHÉYUÁN 颐和园, I DEN NORDVESTLIGE DEL AF BEIJING ELLER DEN STRÆKNING AF DEN RESTAUREREDE DEL AF DEN KINESISKE MUR, SOM HEDDER BĀDÁ LÍNG 八达岭, 70 KM NORDVEST FOR BEIJING. MEN SMÅ, FOR TURISTER UKENDTE PARKER MIDT INDE I STORBYEN ELLER SEKTIONER AF DEN IKKE-RESTAUREREDE DEL AF DEN KINESISKE MUR KAN BYDE PÅ MINDST LIGE SÅ FANTASTISKE NATUROPLEVELSER.

Tag fx en af de små parker klemte inde mellem den Himmelske Freds Plads, Tiān'ānmén 天安门, og Den Forbudte By, Gùgōng 故宫, begge geweldige, verdensberømte seværdigheder med et hektisk leben. I disse parker støder man ikke på turister, hverken udenlandske eller kinesiske, og man kan i fred og ro nyde de sartgrønne nyudsprungne piletræer, buede havebroer og pavilloner, der gemmer sig lige der, hvor kanalen slår en bugt. Parken er en lille oase, man møder et par kinesere, som slapper af med en slentretur eller er i gang med dagens gymnastikprogram som knæbøjninger og benstræk.

Generelt oplever vi langnæser fra Nordeuropa, at man får lov til at gå i fred, uden at der stirres eller påtvinges kontakt, man føler sig helt tryk og som en naturlig del af omgivelserne. Tag dog ikke fejl, kineserne har bemærket dig, og nysgerrige er de naturligvis også; når du ikke lige ser det, undersøger de dig nøje, og de taler også om dig.

Man behøver dog ikke absolut lede efter små, hemmelige parker for at få spændende naturoplevelser. Har man kun et par timer til overs, så slå op i en rejseguide, og vælg en park, der er nem at komme til - fx lige ved siden af Chóngwénmén Metrostation 崇文门地铁站. Den er både centralt beliggende, smuk på rette årstid og historisk spændende.

Vigtig for en god gå- og vandreoplevelse er årstiden og passende påklædning. Den smukkeste og behageligste tid for skandinaver for udendørsliv i Nordkina er april/maj og september/oktober. Det er dog nærmest umuligt at bevæge sig rundt med transportmidler i dagene omkring 1. maj og 1. oktober, om så det er med det offentlige transportsystem eller i egen bil. Kineserne fejrer arbejdernes internationale kampdag i tre dage omkring den 1. maj og Kinas nationaldag omkring den 1. oktober i en hel uge. I de to perioder rejser kineserne på kryds og tværs af landet for at besøge familien, inden de begiver sig på rejse tilbage til arbejdet i en af storbyerne. Man kan naturligvis heroisk kaste sig ud i dette trafik kaos og trods ethvert velment råd om at blive hjemme. Skulle det lykkedes én at nå frem til det nye sommerpalads eller den kinesiske mur, vil det dog næppe føles som succes eller lise for sjælen. Der vil være spækket med turister - hovedsagelig kinesere, der endelig har et par sammenhængende dages ferie og selv har tænkt sig at se et af deres lands store attraktioner.

Det gamle sommerpalads, Yuánmíngyuán 圆明园, er nemt at komme til med en af Beijings mere end 20 metrolinjer. Parken er stor og føles endnu større takket være dens uoverskuelighed; det er en skøn labyrint med bakker, sving og forskelligartede områder, hvor der hele tiden er nyt at opdage. Der er små

kanaler her, en stor sø der, rosenespallierer et tredje sted, specielle træer et fjerde sted. (foto af de vilde træer og et kanalbillede). Parken er ikke underlagt den symmetri og kultivering, man finder i området omkring det nye sommerpalads - for ikke at tale om parken omkring Himmelstemplet, Tiāntán 天坛. Området omkring det gamle sommerpalads er et smukt, nærmest vildt naturområde, hvor man, hvis man er lydhør, nemt kan fornemme historiens vingesus. Området var i det 18. og 19. århundrede bopæl for Qing-kejserne (det var også herfra, de regerede) og blev i 1850, lige før afslutningen på den 2. opiumskrig, hærget af franskmænd og englændere (ældre kinesere kan stadig finde på at spørge, om man er franskmænd eller englænder - det spiller en rolle for dem). På sådan en heldagsudflugt har man parken nærmest helt for sig selv, man møder kun få mennesker - undtagen når kineserne selv har fri, altså omkring de to tidspunkter på året, der er nævnt ovenfor, og om søndagen, hvor området indbyder lokalbefolkningen til en familieuflugt. Så vrir det med besøgende, der købes læskedrikke, grillete pølser og kandiserede frugter i en af de mange boder, og børnene skvatter næsten i vandet i deres iver på at fange fisk i søen.

Har man smag for den uciviliserede, rå natur; det autentiske, lokale leben; det historiske element; er man indstillet på overraskelser og åben for uventede

begivenheder; ønsker man mere end en heldagsudflugt - ja, så pak dagsrygsækken, snør vandreskoene og tag til et sted langs den ikke-restaurerede del af den kinesiske mur. Køb fx "Hiking around Beijing" af Paul White og Sun Huijie (bogen kan bestilles over Amazon.com) og følg én af de 27 ture, der beskrives. Jeg har selv gennemført fem af turene - og det, da turene endnu kun var i deres vorden og kun afprøvet af pionererne et par gange. Beskrivelserne var nedfældet i, hvad der nærmest må betegnes som, et hæfte, og ruterne var tegnet i hånden. Var der en dal, så buede tushstregen ned, var der et bjerg, så buede den op. En sø var markeret med et par bølgestreger, en landsby med et kryds. Jeg og min vesterlandske ledsager følte os som et par opdagelsesrejsende udstyret med et sørøverkort. Men håndtegningen og rutebeskrivelsen fungerede, og oplevelserne var overvældende. Turene starter med 90-120 minutters kørsel i offentlig bus ud af Beijing, nordpå. Derefter traves og vandles der på landeveje og stier langs - og på - sammensunkne volde med murbrokker, nemlig på den ikke-restaurerede del af muren. Om eftermiddagen ankommer man til logiet, får sit værelse med moskitonet for døren, rindende vand på badeværelset og et tiltrængt måltid mad. Der

er ikke menukort, gæsterne får det, som familien har i køkkenet den dag. Efter en skøn nattesøvn, godt nok på ret hårde sengebunde, er man klar til et let morgenmåltid, nye vandreoplevelser og en storslået natur.

Vi siger farvel til værtsparret, får et par råd med på vejen og begiver os videre - gennem landsbyer med glade børnestemmer, igen op på den autentiske del af muren. Vi lader øjnene hvile på grønne bakker med lyserrødt blomstrende frugttræer og skuer op og ned ad de bjergskråninger, mongolerne i sin tid galopperede på, vi kan tydeligt høre hovene mod jorden, se støvskyen efter de bannerførende ryttere og fornemme deres krigeriske sindelag rettet mod Beijing. Vi møder et par kinesere, hilser og smiler, starter en dialog, giver thumbs up-tegn til fnisende skolebørn og nyder det simple liv. På vejen tilbage til Beijing skuer vi ud over det imponerende Miyún-vandreservoir 密云水库, der ligger 75 km nord for Beijing og forsyner ca. 60 procent af storbyens husholdninger med ledningsvand. Trætte og udmattede, men afslappede og mætte af oplevelser tilbagelægger vi den sidste del af turen ind til Beijing, igen med offentlige busser.

Vil man gerne opleve den ikke-restaurerede del af muren i lidt mere

strukturerede rammer end ved at følge et piratkort, og ønsker man at kunne sludre med andre langnæser, så kan man følge Beijing Walkers (ja, med to l'er) på en af deres ture. Så godt som hver søndag kl. 8.00 mødes vesterlandske vandrere - der er som regel tale om udsendte medarbejdere, der for et par år arbejder her i Beijing - på et nærmere defineret sted i Beijings ambassadekvarter.

Den hyrede minibus kører 90-120 minutter nordpå, fx til Gǔběikǒu 古北口. Der vandles nu i fem-seks timer, hvorefter bussen kører tilbage. Den vesterlandske turguide, som bor i både Belgien og Kina, skal have 100-150 kr., som hovedsagelig går til den kinesiske chauffør; madpakken har man selv med. Beijing Walkers har én gang prøvet at arrangere en sådan tur omkring den 1. maj, men har proklameret, at det gør de aldrig mere - de tilbragte mere end seks timer i bussen på bare at komme ud af Beijing. Man kan abonnere på deres nyhedsbrev og således blive holdt orienteret om kommende ture ved at skrive til walkers.beijing@gmail.com.

*Kirsten Becker Hansen,
cand.merc.int og HD(U) med fokus på Kina
Kirsten har boet, studeret og arbejdet i Beijing i næsten to år og besøgt byen 17 gange à 7-10 dage*

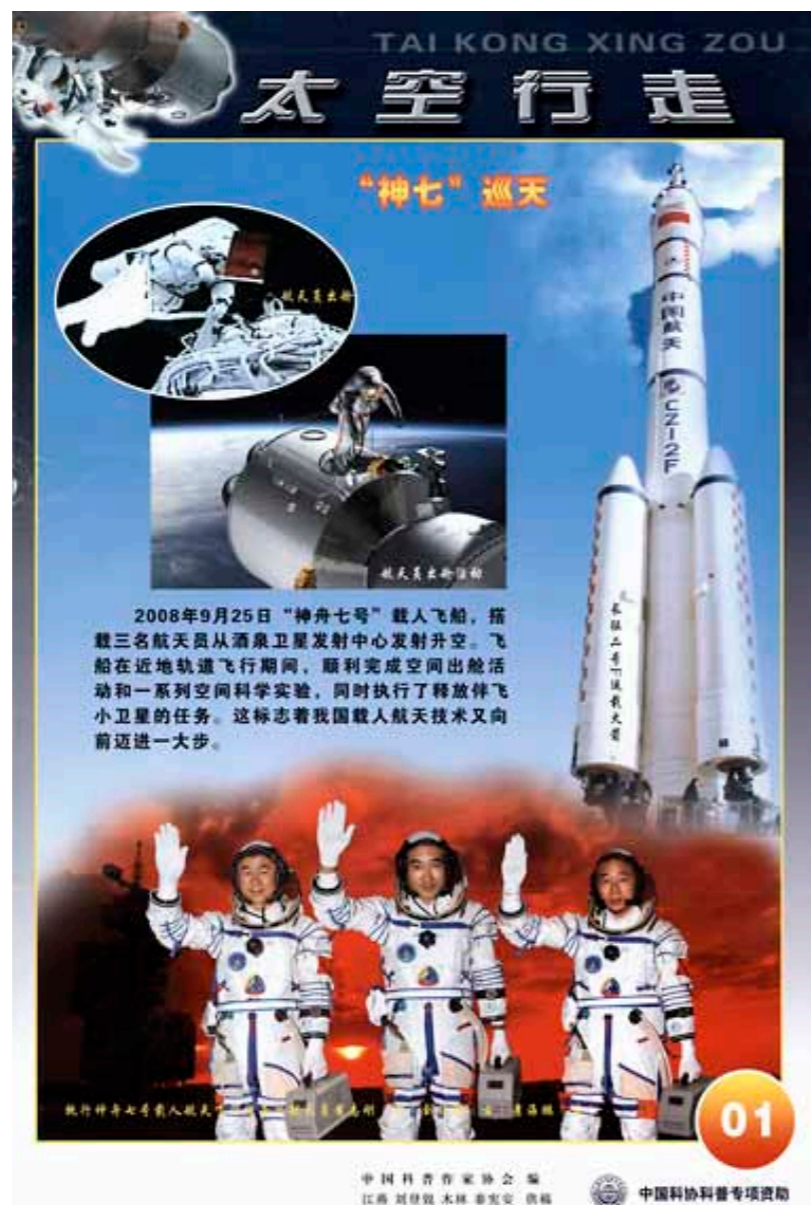
KINAS DRØM OM RUMMET KNYTTER NATIONEN SAMMEN

AF PETER GRÆSDAL JØRGENSEN

Riget i midten er det mest folkerige land under himmelen, det tæller hele 56 officielt anerkendte etniske grupper, og selv hvis man korrigerer for områder med grænsestridigheder, er Kina verdens andet største land målt på landareal. Set fra Europa, hvor neonationalistiske strømninger truer med at bryde stater og unioner op, er det et under, at man i Kina formår at holde sammen på den enorme, heterogene kinesiske nation (Zhonghua minzu). I en globaliseret virkelighed, hvor vi bliver stadig mere gensidigt afhængige på tværs af landegrænser, er det af direkte interesse for resten af verden, at man formår at opretholde stabilitet i Kina. Men hvor-

dan ser en nationsbygningsproces ud i et land, hvis ideologiske og kulturelle fundament er markant anderledes, end hvad vi kender i Danmark? Selvom Kina er blandt verdens ældste civilisationer, er store dele af Folkerepublikkens terretorium forholdsvis nyerhvervet, herunder Xinjiang, Tibet og Indre Mongoliet. Dertil kommer at den tidligere britiske koloni Hong Kong først for nylig blev givet tilbage til Kina. Disse områder er derfor ikke kulturelt integreret i Folkerepublikken, selvom man har gjort mange forsøg på at "udvaske" kulturen i disse områder, blandt andet ved at gøre det attraktivt for han-kinesere at migrere til disse områder.

I flere af de geografisk og kulturelt fjerne regioner har Beijings forsøg på at gennemtvinge sin nationsbygning dog været særdeles mislykket. Adskillige selvofringer i Tibet og flere terrorangreb i Xinjiang de seneste år er nok de mest voldsomme symptomer på de spændinger, som er resultatet af Beijings forsøg på at homogenisere og sinificere befolkningen i disse regioner. Det er dog gået op for centralregeringen i Beijing at tryk avler modtryk, hvilket kommer til udtryk i, at man, i højere grad end tidligere, følger en softpowerstrategi for nationsbygning. Det særlige ved denne strategi er, at lysten til at være en del af den kinesiske nation skal komme fra individet, fordi et sådant nationalt

tilhørsforhold fremstår attraktivt. I den eksisterende forskning omkring Kinas nationalisme identificeres der to dominerende strategier: Den første strategi er at skabe national identitet ved at fremhæve kinesisk "exceptionalisme", altså det der gør den kinesiske nation unik: Dens historiske status af oldtidscivilisation, dens opfindelser og kulturarv. Den anden strategi er national "othering", altså at skabe national samhørighed ved at samles om en fælles national fjende. Jo stærkere forskel mellem "os" og "dem", desto stærkere sammenhold bliver der internt i gruppen "os". Begge strategier er dog problematiske, og i særdeleshed den sidste, som skaber stærke fjendebilleder og dermed øger risikoen for konflikt og begrænser mobiliteten ved at gøre det svært for medlemmer af de to grupper at sameksistere. I Kina er det først og fremmest Japan, der er objekt for denne "othering" strategi.

Hvor den sidste strategi er problematisk, fordi den hæmmer konstruktiv dialog og mobilitet, hvilket er centralt i en globaliseret verden, er den første strategi problematisk, fordi den overvejende er forbeholdt han-kinesere. Den skaber en lineær fortælling fra de tidligste skrifttegn, som vidner om eksistensen af en tusinder år gammel kinesisk civilisation, og frem til i dag. Det er ikke nemt at blive en del af denne fortælling, hvis man ikke er han-kineser. Heldigvis kan der identificeres en anden og langt mere hensigtsmæssig strategi; en strategi hvor man hverken skuler mod nabolande, eller skuer tilbage i tiden, men hvor man i fællesskab kigger frem i tiden. I takt med Kinas teknologiske udvikling er der opstået en ny techno-nationalisme, som kommunistpartiet har forstået at tjøle, og det kommer særligt til udtryk i forbindelse med Kinas rumprogram.

De sidste par årtier har det centrale lederskab i Beijing identificeret sig med rumprogrammet. Hver gang en ny milepæl er blevet nået, har henholdsvis Hu Jintao og Xi Jinping markeret sig ved opstillede seancer. I oktober 2003 holdt Hu Jintao en tale umiddelbart efter Kinas første bemandede mission, Shenzhou-5, blev sendt afsted. I oktober og november 2016 sendte Xi Jinping et åbent telegram til "mission

control" og iscenesatte følgende en videokonference med taikonauterne (den officielle betegnelse for kinesiske astronauter) ombord på Kinas rumlaboratorium, Tiangong-2. I disse taler, telegrammer og samtaler blev rumprogrammets succeser flettet ind i et nationalt narrativ. Det gennemgående budskab er, at den kinesiske nation, under kommunistpartiets ledelse, er ved at blomstre op på ny. De to ledere anvender modernitets-begrebet som noget, der altid ligger længere ude i fremtiden, og ved at gøre krav på den succes, som de enkelte milepæle udtrykker, beviser partiet, at det formår at bringe den kinesiske nation tættere på sin version af moderniteten, og dermed tættere på dens "Nationale Genopblomstring" (Zhonghua minzu weida fuxing). På den måde styrker kommunistpartiet sin legitimitet og gør diskursivt den kinesiske nation til sin underordnede ved at fremstille dens genopblomstring som kommunistpartiets projekt. Som det kommer til udtryk, kan kommunistpartiet altså indfri nationens drøm om genopblomstring, men nationen er til gengæld afhængig af partiet for at kunne blomstre op.

Siden Xi Jinping introducerede begrebet "Kinas Drøm" (zhongguo meng) år 2012, har det været kernen i Kinas nationsbygning, og dette koncept udmærker sig ved at skue fremad og være inkluderende. I ordet genopblomstring ligger der selvfølgelig en idé om, at der er en historisk arv som skal blomstre på ny, men dette kan koges ned til en idé om, at Kina igen skal indtage sin retmæssige plads som "riget i midten". Det er altså ikke de historiske opnåelser, der er det centrale, men det at Kina førhen har været "nummer et" og skal være det igen. Konceptet "Kinas Drøm" skuer altså overvejende fremad. Det nationalistiske projekt udelukker altså ikke "fremmed" deltagelse, så såfremt man kan acceptere den præmis, at det er kommunistpartiet, der høster æren for dette projekts resultater, vil man forholdsvis let kunne integrere sig i dette forestillede samfund. Man har altså fundet en mere inkluderende strategi for det nationalistiske projekt, som samtidig ser mere stabil ud – i hvert fald så længe Folkerepublikken forbliver en etpartistat.

1: Med nationsbygning eller "nationalistisk projekt" henvises der til centralregeringens strategi for at konstruere en fælles national identitet, og derved sikre stabilitet ved at konsolidere statsmagtens politiske legitimitet. Mine undersøgelser har udelukkende haft en "top-down" vinkel. Jeg har med andre ord undersøgt den strategi, som staten ønsker at følge, og altså ikke hvordan denne bliver modtaget af befolkningen, selvom det sidste er afgørende, hvis man skal evaluere Kinas nationsbygning.

MAOCHENGJI

LAO SHES DYSTOPISE
ALLEGORI OVER ET
FRAGMENTERET KINA
LAO SHES FANTASTISKE
ROMAN MAOCHENGJI
猫城记 (DANSK: OPTEG-
NELSER FRA KATTEBYEN)
SKILDRER EN JORD-
BOERS MØDE MED ET
DYSTOPISK SAMFUND PÅ
PLANETEN MARS,

BEFOLKET AF KATTELIG-
NENDE VÆSENER OG
PRÆGET AF KORRUP-
TION, VOLD OG FATTIG-
DOM.

AF SILJE MARI LUNDAL,
BA-STUDERENDE I KINASTUDIER
VED KU

Romanen blev udgivet i 1932 og ser man bort fra bogens overnaturlige indhold, så har handlingen flere klare paralleller til den politiske udvikling i årene efter Qing-dynastiets fald.

Bogen er således et historisk vidnesbyrd om, hvordan en moderne forfatter som Lao She tolkede Kinas fragmenterede politiske situation i 20'erne og 30'erne. Da der i bogen fremkommer en satirisk kritik af en fiktiv kommunistisk ideologi, kan Maochengji også være en nøgle til at forstå den senere forfølgelse af Lao She under kulturrevolutionens opstartsfasen.

Fra kejserdømme til etpartistat Kattelandet beskrives som et kejserdømme, der har eksisteret i flere tusind år. Befolkningen består af en art overtroiske humanoide katte, der lever af en diæt bestående af euforiserende og mættende blade kaldet miye 咪叶 (da. fortryllende blade). Bladenes sløvende effekt gør befolkningen apatisk og ugidelig, og man forsøger at indføre et forbud, men eftersom kejseren selv er afhængig, bliver bladene i stedet officielt vedtaget som landets nationalret og eneste produktionsvare. Selv om man i virkelighedens Kina ikke ligefrem gjorde opium til nationalret, kan bladene ses som et oplagt billede på opium. Ligesom miye i bogen beskrives som en medicin, der beskytter katteløvet mod alt fra sult til giftige gasser i atmosfæren, blev legalisering af opium blandt andet forsvaret af en embedsmand i 1836 med, at opium blandt andet "forhindrer de skadelige virkninger fra giftige gasser." Opium blev også en vigtig del af Kinas økonomi, og omkring bogens udgivelsestidspunkt brugte Kinas Nationale Folkeparti (GMD) indtægter fra salg af opium til at finansiere store dele af deres udgifter.

I Kattelandet sidder en lille politisk elite på magten vha. indtægter fra miye-produktion, mens størstedelen af befolkningen lever under usle kår: byerne er overbefolkede og beskidte; museerne har ikke længere noget at udstille, da alle kulturgjenstande er solgt til udlandet; lærerne får ingen løn og dør af sult eller mishandles til døde af deres egne elever, og hver gang der sker en ulykke eller et dødsfald strømmer

kattevæsenerne til, ikke for at hjælpe, men for at se om der er noget der er værd at stjele. Det første væsen jordboeren møder, Da Xie 大蝎 (da. store skorpion), er en del af eliten og holder på magten vha. en hær bestående af udenlandske soldater. Da Xie beskrives som "godsejer, politiker, digter og militærofficer", og denne kombination af politik og militær magt giver umiddelbart associationer til krigsherrerne, der hver især herskede over større eller mindre områder af Kina efter Qing-dynastiets fald.

Efter flere revolutioner uden social fremgang bliver en udenlandsk politisk ideologi introduceret i Kattelandet. Den nye isme er en parodisk udgave af marxismen med planøkonomi, allokering af arbejde med samme løn for alle, personkult omkring en "Onkel Karl" og som endemål et nyt samfund opbygget af arbejdere og bønder. Beskrivelsen af partiets politik kan tyde på, at Lao i hovedsagen retter sin kritik mod Kinas Kommunistiske Parti (KKP). På den anden side kan det også tænkes, at en så tydelig kritik af de selskabelige ting som GMD var imod – kommunisme, kejsere og krigsherrer – kan have været en bevidst strategi fra Lao Shes side for at undgå forfølgelse fra det parti, der var det mægtigste, da bogen blev skrevet.

Med den nye ideologi går Kattelandet over i en ny fase med voldelig revolution, hvor kejseren myrdes og kejserdømmet afskaffes. Efter et stykke tid vælger lederen af det nye parti dog at indsætte sig selv som ny kejsers, og revolutionen giver heller ikke denne gang nogen social fremgang. Partilederen, der gør sig selv til kejsers, kan tænkes at være inspireret både af krigsherren Yuan Shikai, som i 1915 indsatte sig selv som kejsers af den nye republik, og Chiang Kai-shek, der på bogens tilblivelsestidspunkt var i gang med at opbygge Kina som et gennemmilitariseret samfund med sig selv som øverstkommanderende "Generalissimo."

I sidste del af romanen bliver Kattelandet invaderet af et dværgfolk samtidig med, at konflikter mellem forskellige fraktioner indenfor det nye parti udvikler sig til en borgerkrig. Dette kan læses som en direkte respons på Japans

erobring af Manchuriet i 1931 (et kinesisk tegn for dværg er blevet brugt nedsettende om japanere siden Handynastiet), og en kritisk kommentar til, hvordan nationalisterne og kommunisterne brugte kræfterne på borgerkrig frem for at bekæmpe invasionen. GMD og KKP gik sammen som en allieret front i 1923 for at få afsat krigsherrene med støtte fra Sovjetunionen, og bogens sidste del har paralleller til bruddet på denne alliance i 1927, hvor GMD indledte sin antikommunistiske kampagne, som kulminerede med Shanghai-massakren i april 1927. De forskellige politiske undergrupper i bogen vil alle samle Kattelandet, men er så optaget af at bekriige hinanden, at den resulterende destruktion af deres eget land kun bliver en uheldig bieffekt. Lao observerede Chiangs brutale vej til magten på afstand, da han i 1924 som ganske ung mand begyndte at undervise i kinesisk ved University of London. Efter seks år vendte han tilbage til Kina med en gryende nationalfølelse og et ønske om at være med til at genopbygge sit land. Fra 1938 ledte han endda en forening for forfattere mod Japans invasion og blev selv nødt til at opretholde et godt forhold til GMD i en tid, hvor flere venstreorienterede forfattere blev henrettet.

Ved bogens slutning er Kattelandet fuldstændig overtaget af den fremmede magt, og der er kun to kattevæsener tilbage, der bliver taget til fange midt i et slagsmål. Frem for selv at gøre en ende på de sidste rester af Kattelandets civilisation, vælger sejrherrene at placere kattevæsenerne i et bur, hvor de kan fortsætte deres kamp og selv fuldføre udslættelsen af katteløvet. Jordboeren får til sidst et lift med en fransk rumekspedition og bliver transporteret tilbage til – i en sidste satirisk bemærkning – sit eget "mægtige, strålende, frie Kina."

Fra hyldet dramatiker til fordømt "intellektuel bourgeois" Maochengji blev ikke godt modtaget af kritikere i Kina, men bogen var populær nok til at blive genoptrykket i syv oplag mellem 1932-1949. Efter kommunisternes magtovertagelse i 1949, blev der ikke udgivet et eneste nyt oplag af Maochengji i Kina i forfatterens levetid, muligvis pga. frygt for forfølgelse fra forfatteren selv. Lao Shes

Lao She, forfatternavn for Shu Qingchun, 1899-1966, kinesisk forfatter. Hans forfatterskab er præget dels af hans baggrund i en Manchu-slægt fra Beijing, dels af hans ophold i England 1925-30, hvor han påvirkedes ved læsning af bl.a. Dickens. Han regnes for den betydeligste humorist og satiriker i 1900-t.s kinesiske litteratur i talesprogstil, se baihua. Hans romaner, noveller og dramaer udmærker sig ved brugen af Beijing-dialekt, særlig i dialogen. Bedst kendt er romanen Luotuo xiangzi (1938, Den lykkelige kamel, da. Rickshaw Kuli, 1946) og dramaet Chaguan (1957, Tehuset). Han skrev også stykker for den folkelige mundtlige ballade- og fortælletradition, bl.a. komiske dialoger.

Vibeke Børdahl: Lao She i Den Store Danske, Gyldendal. Hentet 21. august 2018 fra <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=114594>

virke under KKP beskrives alligevel flere steder som indbringende; fra 1951-1960 var han fastansat ved teatret som forfatter af en række succesfulde (og dermed også statsgodkendte) stykker og blev hædret med titlen "People's Artist." På år senere, i august 1966, begår Lao She selvmord ved at drukne sig selv i Taiping-søen efter mishandling og ydmygelse fra Den Røde Garde. Sådan lyder den officielle historie i hvert fald, men omstændighederne omkring hans dødsfald er uklare – ikke engang datoen er fastslået – og det diskuteres om skaderne påført af Den Røde Garde i virkeligheden var det, der førte til hans død.

"The Sixteen-Point Decision" fra maj 1966, der kan siges at markere begyndelsen på Kulturrevolutionen, postulerede blandt andet, at man nu skulle transformere litteraturen og bekæmpe "de reaktionære borgerlige akademiker-despoter" – et kulturpolitisk tiltag Lao She blev ét af ofrene for. Efter forfatterens død skulle der gå hele tre år før forfatteren i 1969 officielt blev fordømt som kontrarevolutionær statsfjende. I en artikel fra et kinesisk dagblad bliver Maochengji omtalt som "reaktionær og forræderisk" og som "det skriftlige bevis på Lao Shes had."

I kritikken bliver det nævnt, at Mao-

chengji blev skrevet som et forsøg på at redde Chiang Kai-shek, noget som får en tragisk ironi, eftersom Chiangs regering på Taiwan omvendt betragtede Lao She som en kommunistisk forfatter. Ifølge Paul Bady var denne posthume kritik af Lao She et direkte resultat af, at der i 1969 blev udgivet en russisk oversættelse af Maochengji. Den fik rosende omtale i Rusland for at være en træffende satire over både nationalistpartiet og det nuværende kommunistiske styre.

Lao She nød også succes i USA i 40'erne med bestselleren Rickshaw Boy – en udgivelse, hvor den amerikanske oversætter var dristig nok til at ændre bogens tragiske slutning til en lykkelig én. Hvis man tager Kinas anstrengte forhold til Sovjetunionen og USA i slutningen af 60'erne i betragtning, kan berømmelsen han fik der have været en medvirkende faktor til fordømmelsen af Lao She som en "intellektuel bourgeois" på hold med socialimperialisterne.

I 1978 blev Lao She givet sin titel som "People's Artist" tilbage, og hans status som en af Kinas vigtigste moderne forfattere er i dag rehabiliteret med nylige teateropførelser af Maochengji i Beijing samt en betydningsfuld litteraturpris, der bærer hans navn.

EN ANDEN GREN

BOGEN, DER HANDLER OM FORFATTERENS OLDEFORÆLDRE, UDKOM I SEPTEMBER 2017, DEN BLEV SMUKT ANMELDT OG HAR SIDEN GÅET SIN SEJRSGANG I DEN DANSKE LÆSERSKARE, DEN HAR STÅET PÅ BESTSELLERLISTEN I MÅNEDSVIS, OG FORFATTEREN HAR FÅET BOGHANDLERNES GYLDNE LAURBÆR.

ANMELDELSE

AF RIKKE AGNETE OLSEN

SINOLOG OG

CAND.MAG.

Det er også en god bog, og trods sit omfang er den let og hurtigt læst. Dels er den velskrevet, men den er også delt op i mange meget korte kapitler eller afsnit, som man let kommer igennem, så man i en fart smutter videre til det næste lille tekststykke. Hver andet er om Ingeborg og hvert andet om San, sådan cirka. Det er lidt som at se en række snapshots hurtigt efter hinanden. Måske derfor kan man, skønt de enkelte afsnit udtrykker de tos tanker og følelser, ind imellem få fornemmelsen af at sidde med en dokumentarisk fremstilling.

Sådan er en del bøger bygget op i dag, og måske er det en afsmitning fra den digitale verden, hvor man suser fra det ene til det andet, og lang tids fordybelse kan være vanskelig. Når der som her tydeligt er en klar plan med afsnittene, og hvordan de følger efter hinanden, hjælper det til, at man nemt kommer om ad rigtig meget, og det er vigtigt i en bog som denne, der vil skil-

de to meget forskellige menneskers mærkeligt nære tilknytning til hinanden gennem hele deres omskiftelige liv.

Oldefar, San Wung Sung, var blandt de kinesere, der i begyndelsen af 1900-årene kom til Danmark og blev vist frem i Tivoli næsten som mærkelige dyr i en Zoologisk have.

Oldemor, Ingeborg Danielsen ekspederer i en bagerbutik og kommer fra jævne forhold i hovedstaden. Hun er sammen med andre i Tivoli for at se de sære væsener, der bor i mærkelige hytter og skal forestille at leve et kinesisk dagligliv.

Det bliver til kærlighed mellem de to, der ikke har et fælles sprog, men de bytter blomster og små sedler gennem havens gitter, som San også snart finder ud af at kravle over. Så mødes de rigtigt, romantisk og erotisk, f.eks. i en udlejningsbåd på en af søerne og højt til vejs på stilladset omkring byens nye rådhus, der er under opførelse. Sådanne scener er typiske i vor tids litteratur, men lidt svære at forestille sig i det tidlige 1900-tals virkelighed.

Ingeborgs venner og familie er vrede, det er den kineser, der har opsyn med flokken i Tivoli, også. Intet kan dog holde de to forelskede fra hinanden, San vælger at blive i Danmark og Ingeborg vælger at leve sammen med ham. Det bliver et fattigt og på alle måder hårdt liv i Københavns sociale bund. De er udsat for vold og racehad, og det gør det ikke lettere, at San, der ikke kan finde ud af reglerne for livet i det fremmede land, gribes af spillelidenskab, mens hans helbred svækkes.

De reddes af et behjertet menneske, der sørger for, at de kommer til Frederikshavn sammen med den lille dreng, San er far til, og som Ingeborg i sin kærlighed bliver mor for. I Frederikshavn får de begge arbejde, og der bliver de gift, hvilket betyder, at Ingeborg mister sit danske statsborgerskab. De får også en lille pige, men Sans helbred tåler ikke klimaet, og de må rejse videre. Forinden har Ingeborgs far været på besøg. Han er sølle efter et slagtilfælde, men er rejst hele vejen fra København for at fortælle hende, at hun gør noget galt med sit liv og stadig ikke hører til sin familie.

Næste stop i det vanskelige liv er Berlin, hvor Sans drøm om egen restaurant går i opfyldelse, hvor de får flere børn og egentlig lever godt indtil første verdenskrig, hvor armod og fremmedhad vender tyskerne mod fremmede og især asiater, som de tror er japanske fjender.

Det lykkes dem at flygte til Danmark, men ikke med alle børnene, og efter ti år i København dør San af den tuberkulose, der har truet siden de første år San og Ingeborg levede sammen. De har delt alt i næsten et kvart århundrede, og deres kærlighed har levet med dem, men alligevel er de forblevet dybt forskellige og i mange situationer uden fællesskab.

Fortællingen om deres liv er en roman. Det står på titelbladet, og sådan er den skrevet. Den er på mange måder en gribende beretning og en fin skildring af to mennesker og de forskelligheder, de har rummet, dels fordi den ene var kineser i en fremmed verden og den anden dansker i en kendt verden, og dels fordi de var en mand og en kvinde. Men hvor meget er fiktion? Var der breve og dagbøger? Er der fortællinger, der er gået gennem generationerne til forfatteren? Er de mange kloge sætninger bare forfatterens, og er voldtægt, hånsord og overfald noget han forestiller sig? Han har jo ikke kendt sine oldeforældre, men som personer er de troværdige, og det er det vigtige i en roman.

Forfatteren har også søgt at sætte sig ind i deres verdener, og han ved, hvornår det nuværende Christiansborg blev bygget, og at man kunne leje robåde på søerne i begyndelsen af 1900-tallet. Han ved også, at det kan blive koldt om natten selv i Canton, og at man på kinesisk har efternavnet først – Madsen Johannes – som San i begyndelsen kalder en person i bogen. Selv hedder han konsekvent San Wung Sung – så er San ikke i virkeligheden efternavnet, som familien burde bære? Nå, lige meget, det er en god bog.

Jesper Wung Sung: *En anden gren*
Rosinante 2017
554 sider, pris 299,95 kr.

CHU CHUEH

KJELD ABELL

SOLVEIGS SANG. MAN BLI'R NU FORBLØFFET, NÅR MAN PLUDSELIG HØRER DEN SUNGET AF EN LILLE KLOKKEKLAR STEMME I MØRKET OVER ET ØDE KINESISK LANDSKAB. IKKE ET LYS NOGET STED, KUN JEEP'ENS SKARPE PROJEKTØRER PÅ DE BUMPENDE HJULSPOR LANGT IND I NATTEN.

Et sekund vågnede man op af sin mørbankede dvale. En jeep er ikke just det mageligste befordringsmiddel, ikke når man er seks, det er faktisk for meget. De tre på chaufførsædet sad stoppet ned med skøhorn, vi andre bagved hang på skift med benene daskende ud i tomrummet, vi klamrede os fast med hænder, der smagte af jern ind gennem huden, prøvede af og til at flytte om på de ømmeste legemsdele. Tak, vi sidder udmærket, aldeles udmærket. Ustand-

selig blev vi spurgt, ustandselig svarede vi, lige siden solopgang havde vi svaret. Nu var alle for matte, de spørgende, de svarende, matte på en stille sammenbidt måde, vi bare kørte, kørte og kørte.

Himlen måtte vide, hvor mange kilometer vi egentlig havde tilbagelagt, hvor mange lispund støv vi havde slugt? Dagen igennem, så længe man kunne se støvet, havde vi siddet med vatterede gazestykker bundet for mund og næse, bændler bag ørerne. Ens udseende bli-

ver så fjollet, nærmest uhyggeligt, som led man af en eller anden sygdom. Vi havde set dem i Peking, de gazestykker, allerede den aften, vi kom. Det havde gibbet i flere. Var det spedalskhed? Senere, da man lærte støvplagen at kende, forstod man dem bedre. Støv er ikke det rigtige ord. I konsistensen er det langt finere, næsten usynligt, alle vegne trænger det ind, ødelæggende for svelg og bihuler. En plage, men ikke uden skønhed. I de sene eftermiddagstimer kan støvet lægge sig over himlen som

en okkerbleg dis, der forvandler solen til en opalagtig kæmpemåne. Vi så det første gang over kejserpaladsets gyldne tage. Man stirrede. Troede, det var en slags kunstfærdig solformørkelse. I Kina kan man vente sig alt.

Vi havde ventet os alt, var alligevel overvældede. Templer, paladser, de rosa mure om den himmelske freds palads midt i et lysegråt Peking, lakrode porte, irgrønne tegl, perlen som symbol mellem legende drager. Men det var snart længe siden. Meget andet havde skubbet sig ind. I forgårs var vi blevet færgen over Jangtse, havde fået udleveret vældige stråhatte til værn mod solen, gazestykker mod støvet. Her i mørket løsnede vi bændlerne, lod de hygiejniske halmasker hænge slapt under hagen. Lidt efter begyndte osse hagen at hænge. Nej. Det kunne man ikke være bekendt. Ikke i et land, der havde oplevet den lange march. Man gned støvet af øjnene, forsøgte at spejle sig frem gennem mørket. Var det et hus? Et hus, en hytte, en lerklinet hule, uden vinduer, kun dør, nej, ikke dør, en åbning, der kunne trækkes en sivmåtte for. Hvordan holdt man vinterkulden ude? Ved vintertid kunne her være bitterlig koldt, havde man sagt, sne og

frost var ikke ualmindeligt. Så holdt husene op. Igen kun mørke og støvede strå langs de sandede hjulspor, der gjorde det ud for eneste hovedvej. Man fik sine ribben talt, sin anatomi gået efter. Hvert bump afslørede i ens rige indre nye områder, der kunne gøres til genstand for ømhed. Der var snart ikke den plet som ikke var øm. Man prøvede forskellige afslapningsmetoder, men med det noget uheldige resultat, at man igen så småt lod sig overmande af døsigthed, der hev og sled i ens stakkels øjenlåg med hele sin centnervægt, til sidst orkede man ikke at stritte imod. Nej, man sov ikke alt var nærværende, bump, slag, de halsbrækkende vejsving, hånden klamrede sig stadig til jernstavret, men underligt nok, det var alligevel, som om man på en eller anden måde drømte.

Var det den stemme, der fik en til at drømme?

Langt borte, længere og længere væk, begyndte en lille stemme at nynne de søde iørefaldende folkemelodier, man allerede kendte så godt, næsten kunne udenad. Sangen til Mao Tse-tung, hele tiden dukkede den op, om og om igen. Nej, nu gled stemmen over i arier fra de gamle Peking-operacer, disse for en

europæer så aldeles besynderlige lyde på grænsen af noget menneskeligt og fuglenes struber, klagende, stigende, nattergalekoloraturer, påfugleskrig, mandsstemmer i falset tolkende alle den unge forelskede piges kærlighedskvaler akkompagneret af larmende gong-gong'er, eenstrengede violiner og den sørgmodige fløjte i et fjernt bambusktrat. På en baggrund af lysende silketæpper glider de ind, de fantastiske skikkelser i skingrende brokade og blomstrende broderier, med sindsoprivende masker og højttopbyggede hovedtojer, der dirrer og sitrer for hver lille bevægelse, skævt skubbes højre fod frem foran venstre, de hvide koturner flytter sig i besynderlige arabesker hen over scenegulvet, så pludselig et gong-slag, et knæ ryger op under det alenlange skæg, en hastig knædrejning og skægget forsvinder med et kast over skulderen. En hest! – kejseren ønsker sin hest. En stok med brogede kvaste bringes ind, han griber stokken, bevæger den legende, forvandler kvaste til flyvende manke og vajende hale, så rider han ud, fulgt af sine generaler med ryggen dækket af faner i vifte, rider ud til kamp, uden ændring i lyset ser man det gule silketæppe som det dystreste landskab, vi er midt i Kina, i Kinas

historie, Han-dynastiet, gong-slagene falder hårdt og hidsende, kvasterne vrinsker og stejler, de smalle koturner retirerer, chasserer, men i kejserens mæske, kridhvidt mod sort, står skæbnen malet, slaget er tabt, og i paladset danser den kejserlige frue, fremstillet af en mand, de to sværds dans, hun segner, i et blinkende snit går den skarpe æg hen over hendes hals. Så mørke, et øjeblik mørke, straks er man inde i en ny forestilling, gong-gong'en, violinerne, og så de stemmer, de stemmer – pludselig blev de til én, en eneste lille klokkeklar stemme, der nynnede langt borte. Hvad var det, den nynnede? Solveigs sang?

Ja – sagde lille Chu Chueh og lagde smilende hovedet tilbage. Hun sad klemt inde mellem chaufføren og formanden for Kvindernes Demokratiske Verdensforbund i Yangtchov, en by i provinsen Nord Kiangsu, provinsen med de store flodprojekter, inddæmning, opdæmning, kanaler, i hundredvis af kanaler bliver gravet, Huai-floden skal tæmmes.

Chu Chueh. Ja, sådan skrev hun sit navn. Det vil sige, det kunne sikkert skrives på mange andre måder. Beder man en kineser om at skrive sit navn med europæiske bogstaver, rynker

hun eller han et øjeblik panden, ikke i vrede, men fordi det ofte slet ikke er så ligetil, de kinesiske lyder følger sig ikke så nemt i det europæiske alfabets sparsomme udvalg. Chu Chueh, skrev hun. Men udtalen? Nogen sagde Tju-djei med tryk på sidste stavelse andre bare Tudje med lang u-lyd. Vi har vel alle udtalt det mere eller mindre forkert, men hvad man så sagde, hun smilede altid. Chu Chueh var en af de mange små piger hjemme fra gården. Hjemme var Peking, gården var en åben firkantet gård med terrasser hele vejen rundt under et halvtag båret af lakrøde søjler. Her boede vi, hver med sin dør, sit vindu ud til terrassen.

Hvor mange piger var der? Der var mange. Og de var der altid. De løb med varmt vand til de utallige thekaner, de spillede ping-pong, de gik med hinanden om livet, om halsen, de sad i klynger, læste og snakkede, men altid med armene i de vildeste venindforviklinger. Kom man ud af sin dør, straks fløj de op som kviddrende volièr. Latter er i Kina en væsentlig bestanddel af sproget. Og de piger kunne le som en flok flyvende duer. I Peking hører man duerne flyve. Under halsen har de bundet små bjælder eller er det en slags fløjter? Man ser duerne, men

forbinder ikke i første øjeblik lyden med noget håndgribeligt, den står i luften som en fjern vibreren af fine sølvklokker, så fine, så høje, at ens hjemmestrikede ører har svært ved at opfatte dem. Jeg ved ikke hvor gammel hun var, Chu Chueh, tyve, måske en-og-tyve. Hendes lille ansigt var nøjagtig lige så bredt som det var langt. Det tykke sorte hår uden en krusning var redt væk fra panden i to små korte hestehaler holdt sammen af gummistroppe. Som de andre var hun altid i en slags uniform, forvasket blå bomuldsjakke og lange bukser. Op af halsudskæringen stak linningen af noget drengeagtigt undertøj, hvis det var køligt en uldtroje, oven i købet med lange ærmer. Men hun så henrivende ud, var fuld af gratie og kvindelighed. Uniformen var vel et led i en protest mod det gamle Kinas kulørte pragt. Gik man i butikker med hende og det ene stykke silketøj pragtfuldere end det andet blev lagt frem på disken, silketøj fabrikeret i det nye Kina, men med hele det gamle Kinas i mønster og kvalitet, rystede hun bare på hovedet og sagde: - horrible. Men begyndte man at træffe sit valg, var hun der straks med en lille pegende finger, nej, det dér var det smukkeste i farven. I farver, i toner var hun på sikker grund, følte sig fuldstændig hjemme. Til daglig var hun

på en skole uden for Peking, studerede engelsk for at kunne virke som tolk. Det var som tolk hun var kommet med på denne tur, fra Peking, over Mukden, ned til Nanking og nu ind i landet til Yangtchov.

I går morges var vi taget fra Yangtchov op langs Kejserkanalen. Natten havde vi tilbragt på et sanatorium eller hvilehjem, forhen et Chiang Kai-shek-hovedkvarter, på en kunstig ø midt i en sø med små forbindende zig-zag-broer til andre små øer. Hele dagen havde vi kørt. I et landskab af støv. Forbi ældgamle byer indesluttet bag mure, udefra kunne man ofte kun se de faldefærdige pagoder med græsstrå og småtræer voksende vildt helt op i de øverste etage-afdelinger. Af og til lettede støvet, man kunne se frit til alle sider. Grønne marker og enge med fritstående træer, aldrig skov, men tæer og træer. Så pludselig et lille umotiveret bjerg. Det kinesiske landskab er så komisk i sin selvkæbelige høflighed. Lige i det sekund man tænker, hvor er her dog smukt, men egentlig temmelig ensformigt, staks finder landskabet på noget, et lille blå bjerg, en lille blå sø med en robåd, skønt man ikke fatter, hvem det er, der har brug for at ro, ikke et menneske synes man at have set i timevis. Men er man først kørt forbi, pakkes det hele vel sammen, man skulle næsten tro det,

og landskabet bliver igen det landskab, man har brug for på disse kanter.

Det havde været en mærkelig dag. Et mærkeligt møde. Mødet med floden Huai. I Yangtshov havde man på forhånd fået de nødvendige oplysninger, tabeller, statistiker, historiske redegørelser, de ledende ingeniørers tekniske rapporter. I plastisk model var alt blevet demonstreret med pegepind. Modellen var nydelig, men modeller kan sommetider være malet i så forvirrende farver, der hver for sig betyder noget geologisk, at man til sidst ikke kan finde op eller ned hverken på det ene eller det andet endsige sig selv, især når repræsentanter for cirka tyve nationer spørger i munden på hinanden. Det svirrede med tal, oversat af tolke til engelsk og russisk, til fransk og tysk. Så og så mange millioner kubikmeter jord var allerede flyttet. Alt var i millioner. Med sin lille sammenlignende målestok kom man ganske til kort, her hjalp det ikke at begynde med de hjemlige størrelsesforhold, beskæmmet stod man med Kongens Nytorv i den ene hånd og Rundetårn i den anden, lod så være at spørge, nøjedes med at lytte. Ustandselig kom det igen, navnet Huai. I århundreder havde to giganter kæmpet en kamp på liv og død, Huai og den gule flod. Snart havde den ene,

snart den anden erobret flodlejet, men altid på bekostning af det omkringliggende land, der hvert år måtte se millioner af hektarer frugtbar agerjord drukne i oversvømmelserne, millioner af menneskeliv var gået til grunde, al afgrøde blev ødelagt, hungersnøden stod som en svøbe. Utallige forsøg var i tidernes løb blevet gjort for at tvinge Huai, kanaler var gravet, dæmninger bygget, men alt blev til usle brøckede i naturkatastrofernes regnestykke. De sidste sluser blev sprængt, de sidste dæmninger gennembrudt, da den japanske stormflod stod ind over landet. Huai, Huai. Pegepinden bevægede sig i store cirkler mere og mere indkredsende. Pludselig fik de tørre, de præcise tal dramaets stemme, Huai blev til et væsen, det store uhyre i fortidens, i nutidens eventyr. Den, der betvang Huai, havde lagt den første sten til et lykkeligere Kina. Huai blev et symbol. Det nye Kinas.

Alt savnede man i 1949, kraner, gravkøer, hele nutidens tekniske apparat, uden spor går en menneskealders borgerkrige og krige ikke hen over et land. Men spader havde man, primitive spader og skovle og bæregå, som de er blevet båret gennem årtusinder, men fremfor alt havde man hænder, millioner af hænder. Tre millioner fri-

villige meldte sig, bønder fra de truede landområder, fattige landarbejdere, der generation efter generation havde stået ansigt til ansigt med hungersnøden. Frivillige? Tvivlens spørgende djævel var der på pletten. Men da man så dem, ved hjælp af tolk kunne spørge dem selv, blev spørgsmålstegnene blegere og blegere.

Aldrig har man set et lignende mylder. På afstand lignede de pilende myrer, men efterhånden som man kom nærmere, hørte man arbejdsangsten, dens enstonige rytme der driver skridtene frem, trippende fødder i løb tvunget frem af ågenes vægt, unge piger, unge mænd, asende, svedende, syngende, men som alligevel, kald det kinesisk høflighed, havde kræfter nok til under ågenes byrde at hilse de fremmede med håndklap og smil.

Som man stod der og så, var det som at se ind i en billedbibel med levende illustrationer. Babelstårnet, der blev byg-

get. Men ikke et Babelstårn, der skulle rage ind i himlen. På jorden skulle det stå. Seks millioner hænder vidste, hvad de gjorde, vidste hvad det gjaldt, for alle, for dem selv, for det nye Kina, de vil bygge. På to år var Huai mere end halvvejs betvunget, næste år helt.

Og dér sad man i sin jeep og blev træt, var lige ved at falde i søvn. Chu Chueh osse. Hele dagen havde hun strålet som en sol, bagfra med den store stråhat hængende på ryggen lignet en kortstillet solsikke.

Nu kunne hun ikke mere, hendes øjenlåg var ved at lukke sig, i små drømmende ryk faldt hovedet bagover, men hun ville ikke sove, for at holde sig vågen begyndte hun at nynne alle de melodier, hun kendte, og da de kinesiske slap op, gled stemmen over i Solveigs sang. Solveigs sang i mørket over et øde kinesisk landskab, først længselsfuldt klagende, så pludselig brød den lille stemme jublende igennem. Engang vil du komme, det ved jeg for vist.

Engang skal du komme, det véd jeg for vist. Engang, engang – skumplende og bumpende asede jeep'en sig op over bakkerne, videre og videre ad de støvede hjulspor, men vi sov ikke længer. Chu Chuehs smil lyste så leende befriet, som lod hun århundredlange vintres ventetid bag sig i mørket over et øde kinesisk landskab.

KJELD ABELL

AF KJELD ALLAN LARSEN

Kjeld Abell, (1901-1961) leder af delegationsrejsen til Kina i 1952, en af initiativtagerne til og siden medstifter af Selskabet til kulturel forbindelse med Kina i 1952 og medlem af bestyrelsen indtil sin tidlige død i 1961.

Kjeld Abell var dekorativ kunstner, en af sin tids betydeligste dramatikere, samt medspiller i det kulturradikale miljø. KA var elev på Kunstakademiets Malerskole 1919-20 og 1921-22, studerede derefter statskundskab og blev cand.polit. i 1927. Som dramatiker slog KA igennem med Komædien om Larsen, Melodien der blev væk i 1935. Værket er blevet en populær kulturradikal klassiker. Derefter fulgte en lang række moderne værker for teatret.

KA var kunstnerisk direktør for Tivoli i perioden 1941-1949. Han

skrev handlingen til pantomimen Columbine og Anderumpen (1958). for Pantomime-teatret. KA besøgte Kina to gange, først som leder af en delegation i 1952, som førte til oprettelsen af Selskabet for Kulturel Forbindelse samme år. Om sine rejseoplevelser på sin første Kinarejse skrev KA artiklen "Chu Chueh" i tidsskriftet Folkets Jul, udgivet på forlaget Tiden.

I 1956 blev Kjeld med sin hustru, Grette Abell indbudt til at rejse med en svensk lastbåd fra Antwerpen til Fjernøsten med Canton som slutmål. Rejsen førte ægteparret til Canton, Shanghai, Beijing, Yunnan og Dalian. KA, som var meget begejstret for kinesisk opera, havde samtaler med dramatikere, besøgte teatre og så teaterforestillinger, herunder operaen Femten Møntkæder 十五贯 fra slutningen af Ming-dynastiet.

Operaen blev genopført som et officielt debatindlæg i kampagnen Lad hundrede blomster blomstre (1956-58).

De to Kinarejser inspirerede KA til at skrive prosaværket De tre fra Minikoi (1957). vennen Sven Møller Kristensen, tillige var bestyrelsesmedlem i Selskabet for Kulturel Forbindelse, karakteriserede skrevet i sin kritik af værket: "Efter to besøg i Kina 1952 og 1956 kom Kjeld Abells største og betydeligste prosaværk De tre fra Minikoi, 1957 (eng., 1960) som forener en romanfiktion med beskrivelser af sørejsen til Kina og refleksioner over den kinesiske revolution. Bogen afspejler Kjeld Abells holdning til de politiske og kulturelle udviklinger i nutiden, brydningerne mellem den gamle og den nye verden, det stivnede og det levende, og mellem tro og tvivl hos ham selv."

Kilder: Sven Møller Kristensen: Kjeld Abell, Dansk Biografisk Leksikon; Kela Kvam: Kjeld Abell, Den Store Danske, Gyldendal; Kulturcentret Assistens; De tre fra Minikoi, 1957; private arkiver fra Sven Møller Kristensen, Kåte Fleron og Kjeld Abell i Håndskriftafdelingen på KB

FOREDRAG I **DANSK-KINESISK FORENING**

ONSDAG DEN 21. MARTS

KL. 19.30

MAO

Foredrag af Søren Hein Rasmussen, forfatter og ph.d. i historie

I Kina står Mao i dag som et symbol på en forenet, stærk stat. Under Maos ledelse blev Kina i 1949 igen samlet

efter lang tids kaos og krig, kvinder blev juridisk ligestillet med mænd, folkesundhed og ernæring blev forbedret. Nok så slående var Mao imidlertid ansvarlig for politiske forbrydelser og for fatale beslutninger, som i lange perioder satte udviklingen i baggear og måske kostede helt op imod 70 millioner mennesker livet. Der er gode grunde til, at Kinas Kommunistiske Parti allerede i 1981 tog afstand fra sin førstemand gennem fire årtier. Mao var et komplekst menneske og en atypisk leder. Han vandt sine kampe og blev Kinas leder og alle tiders mest kendte kineser, og alligevel var han fra først til sidst sært rodløs og skævt på tilværelsen og menneskene omkring ham. Vi skal følge Mao gennem hans liv, både som idealist og kynisk leder.

Mødet afholdes i Forsamlingshuset, Onkel Dannys Plads 5, København (gården bag Café Mandela).

Entré: Medlemmer af Dansk-Kinesisk Forening 20 kr., andre 40 kr.

19.4.

(ikke programsat endnu)

15.5

(ikke programsat endnu)